

Paris

Meie Mats.

N° 2016

20.

Tuleks wõi tulista lunda,
Sajaks raudasta raheta,
Tilguks tina wihmukesta:
Ikka peab nalja tegema,
Pilke piitsa keerutama . . .

Lindanisa hädapörsun.

Kirjapannud A. Diavolo.

Igal lihtsal surelikul tuleb mõnikord oma mõtterikas tunnikene elus ette, kus ta ammu mööda läinud aegasid tagasi soovib, ehk neid ära neab, wõi jälle oma mõtteid ja ihaldusi täide püüab saata.

Niisugune tunnikene oli mul ka ühel kenal talwisel päewal, peale lõunat. Ma igatsefin linnast wälja weidi jalutama minna ja nimelt kuulsa Linda filmamee pisaratest tekinud järwe poole, mille märjusest, kas olgu faks ehk sandipoijs, endal nii üpris wäga hea lajewad maitseada. Mäest ülesse sammudes fertis pahemat kätt kuulust kimmurru künka linn „Sikkupilli“ nähtawale, milles mõne aasta jooksul — kuna teda üles ehitati — nüüd sajanded perekonnad ajumas on. Suurem osa elanikutest on tööliised, kes lähemates tehastes tööl käiwad. —

Edasi sammudes jõudsin Balti raudtee ülesõidu kohale. Silmitusen ringi — ei näe Linda pisaratest jälgegi. Muudu nii wägewalt kohisewat ja lajumat wette pinda kattis nüüd pakš lume waip. Si midagi armast, midagi huvitawat ei pakkunud mulle see waatepill.

„Barem teeran jääred linna poole tagasi,“ mõtlesin ma iseeneses.

Uga ennäh — mis mundris mehikene seal selle raudtee putka wahiga istudes nii magusaste juttu näikse puhumat? Waatan — Wömm! — Minu tutaw Udo Wömm, keda ma juba ennemalt, kui ise weel kimmurru künka linnas elasin, tundma olin saanud ja kes praegugi, siit mitte wäga kaugele „Kiwikatla tehases“ kui korrapidaja ametimees teenistuses oli.

„Tere Udo, kas mind enam ei tunne?“ küsin ma ligemale astudes.

Uurimalt wahib ta mulle — nagu juba kord nendesuguste meeste juures wiitiks on — naosse; siis lööwad ta filmad järema. Kiiresti tõuseb ta käsi taskust wälja ja libiseb mulle

pihku. „Tere, tere mõne aja tagant! Mis uudi kuulda faks?“ —

„Si suur ühtegi! Igatsus kihutas mind forrats linnast wälja jalutama; aga nüüd ei tunne sellest juuremat löbu ühtigi.“

„Lõbu! Mis on löbu? — Teiesugused mehed ei tee muud, kui tahate itka löbu! Wida siis minusugune peab tegema, kes siin igapäew pakasel külmal ajal mitu tundi koonutab. Kas armate, et see inimesele suur löbu teeb, ah?“

„No, noh, kulla sõber! See on ju üsna löbus asi, faks kätt taskus, rind ettepoole wälja aetud, jõe munder selgas, itka pakš ja pakš, nagu mõni kindral kunagi — patfeerida.“

„Wõi löbus asi!“ kostis Udo Wömm kihwtijelt ja sülgas sealjuures pilas wibus üle raudtee roopa. Taskust punase kirjailist ninarätkit wälja wõttes ja nese suu ning nina wahapealseid sõredaid karmu, mis läbi ja läbi walges jää forras oliwad, ülemale pühkides, tegi ta niisuguse

näo, kui oleks ta midagi iseäralikku, haruldast hapu asja hammustanud.

„Wida loete Teie löbust?“ küsis ta nohisedes ja mulle ligemale astudes. „Kas ehk jeda, kui inimene nagu täistopitud part, päewa läbi püsti jala peal, edasi tagasi käib, paremale ja pahemale poole wahib? Muud sul ühtegi teha ei ole kui — wah. Kõnnid ja — wah, seisad ja — wah, istud — wah, st... — wah!“

Kurat üksi sellega toime saab! Tuleb lõuna tunnik, mil iga mõistlik risti-inimene sooja toitu ja ka weidi puhata saab, — algab alles minusugusel see õige wahtimine. Niipea kui wabriku wile heal on ära ajanud, kuulufse ka peagi tilla, tilla, tilla, tilla, till-till-till, liginema. Nüüd pois, rind ette ja pea püsti — minu kord on ette astu! Sean ennast siis ka nii sirgeks kui küünal ja seisapan paigal nagu kinni naelatud usumärter, risti-jambas. Minult paremat kätt tohid ja liigutada ja jeda ka mitte kõrgemale, kui kõrwa äärde. — Kellad tilisewad — jaksad sõidawad! — Waene Wömm seisa aga paigal kui post ja — wah! Ptüi, kura, on see siis kellegi löbu? Ah! — Kui siis jaksad on mööda sõidutatud, langeb nagu toorem rinnalt ja ja hingad weidi kergemalt.“

„Mis jaksad need siis õige on?“ pärin ma uudishimulikt.

„Eks ju itka meie omad, see on „Kiwikatla“ jaksad. Siin on meil nii ütelda, ehk jaksu ja segawerd, terweid jaksu ja haigeid; kõik kofku wõetult on ühe sõnaga — jaksad, ja neid küüditakse iga päew linna ja sealt tagasi.“

Päris kuulutus.

Inimesed annawad niisuguseid lehti wälja, nagu „Sõnumed“, „Uus Wirulane“, „Kiir“, „Koit“, „Sommit“ jne. Et need lehed wõltsitud ja järelehtud on, sellest saab iga ruual inimene aru. Sellepärast, kui minu kapital, „Päris Meie Matši“ müümisega juureneb, siis saan ma tulewikus weel wälja andma „Päris Kiir“, „Päris Koit“, „Päris Uus Wirulane“, „Päris Sommit“, j. t. Sellepärast ostte „Päris Meie Matši“, et minu päris äri sellega õitseks.

Päris annustusega
Päris Bloompuu.

Riigivolikogu töö.

Tõmbab bürokratilal haigeid hambaid suust välja.

„Kuidas! Kas teil ka haigeid safsu on, kes igaüks ametis käivad? Nad võiksid ju ter-
viseweele minna — mis safsad nad siis muudu
on?“ —

„Ja“, jutustas kõnerikas Udo Wömm edasi,
kuna ta ennast minu poole kumardas ja parema
käe nimetisõrme nina kõrva pani, „seal nad
ka käivad, aga tulevad veel hädisemalt tagasi.
Minusugune küll endi safsdest, kes terwed või
haiged on, midagi mahet ei osta teha; minu ar-
wates on nad kõik kõige paremas terwiises. Aga
üks meil ole ju oma kahe liikmeline — 2 korda
nädalas koguni — kolme-liikmeline arstlik kabinet,

kus kõige paremalt seda asja tuntakse. Tunneb
näituseks mõni tehase „saks“ oma patust keha,
— tulise hea põlwe poolelt — nagu pisut ümar-
gusemaks paisuma, jookstakse kohe arsti juurde
ja tõendatakse suure tõsidusega, et kange-
st talitusest ja jookstust — mist küll seisust — kehas pais-
tetus on alanud. Tehase „kõrge ülemus“ on
ka sellel arwamisel ja meie waene term — ei,
tahtsin öelda, haige on hädise terwiise pärast ame-
tipuhkusele, kui töö-wõimetu, lastud. Kahe-kolme-
liikmelisest kabinetist antakse ufaas välja, et see
ja see on — tehase armulise ülemuse heatsarwa-
misel muidugi — nii ja nii mitmeks kuuts ame-

tift mabaſtatud, oma õrna ihu jelle ja jelle ſalwiga ſiſſe määrides, enefe hoolſa ja maſtutusrikka kohuſe täitmife juureſt nuuma peale — ei, tahtſin õelda — luba peale laſtud. Kaſſapida- jale kirjutataſſe aga ſaladuſliſte tähtedega ſüda- meſſe — muidugi jällegi „fõrge ülemuſe“ ſoowil: Tema maguſhapu näo tegemife eeft, ſaab ta oma harilife kuu palga edaſi. Aga et ta ka omaſt kohalt pealegi õige oſaw „hambamees“ on, liſa- taſſe talle määratud proſſent „manni“ raha juurde, milles ta oma kallift ihu leotada mõib, kuni ta jelleſt ära tüdineb.“

„Kuidas ſee mõimalif on? Tõõliſed näitu- ſeks, nagu ma kuulnud olen, ſaawad ainult poole raha, päewapalga järel arwatud, haigufe ajal wälja maſtud, kuna proſſentideſt juttugi pole.“

„Tõõliſed jah — ſee on koguni teine element. Tõõline on ſedawõrt auuſameelne ja kannatlik, ning arwab, et „külap ſaſſad iſe ehk mõiſtawad“. Saſſad aga — nagu ma tean — itſitawad endale habemeſſe ja mõtlewad: lollid ja rumalad nagu weifeſ; nii kui lamba kari, ſeda ainult juhtida tuleb. Aruſaamiſeſt pole neil aimugi. Tõõmba töõpalka alla, õeldes et rohkem maſta ei wõi, mõiſtlus olla liiga suur — iriſeb teine weidi waſtu ja — lepib ſiſſki. Hea ſee on, et tal nii tuim mõiſtus on ja ta alati puudufes ſipleb. Ta ei oſka millegiſtgi kinni haarata; tal puudub iga aſi. Olla ju üks tehafe kaasomanif weel hil- juti ütelnud: nad kaebawad, et neil ſee ja teine aſi puudub. Ma ufun, kui neile ka taewasſt pudru maha ſajataſ, puudub neil ſõõmiſeks weelgi — luſifas!..“

Täiſ ſula auufartuſt ſilmitſejin ma oma ſelge filmaringiga ſõbra, Udo Wõmmi otſa. Miſ- jugune ſuur mõiſtus! Mäherdune tundelik ſüda ſarnafeſ külmanud mehiteſes! — Pole tal ainult enefe piinlikuſt ametikorraſt aimu, waid tal on ka iga teiſegi inimeſe aſja ſeiſuford ſelge kui kriſtal! — Kui kahju, et ma iſe ſuur „kärata“ ſõber — ei ole! Muudu upitaks ma oma jutuka ſõbra ſuu poole üks „ſorofene“ libedat, ſelle huwitawa jutu peale; maitſeb ſee ju nendesuguftele nii ime häſti, et luſt pealt näha. Näiſ, nagu aimataſ truu korrapidaja minu mõtteid, ta ütles tõrju- walt: „Pole tarwiſ! Ammugi enam ei pruugi teda“.

Kui kahju, et niifugufeid mehi nagu mu ſõber Udo Wõmm on, paremaſſe ametiſſe ei panda. Olets mul wägi ja wõimus, paneks ma teda kõhe kaſ wõi „Kiwitatta“ pritiſumeefte juhatajaks. See pidada üks niifugune amet olema — nagu ma kindlaſt hallikaſt kuulnud olen — miſ oma prak- tiſalifku aſjatundmiſt nõuab, ja mille ametimundri ſees inimene aina — koſub. Koſub niihäſti ſuu- ruſe, kui ka kõhu pooleſt. Ja weel miſſugune ſiſſetulek ning põli — oeh! Iſſand halaſta, ja ära laſe mind nii ſügawaſte mõtelda!..

Suures mõtte ſegaduſes ei pannud ma tähe- legi, kui üks Mõigu mees, külmetaadi kofkupreſ- ſitud Linda filmamee piſaraid wedades, mulle aiſa otſaga tugewa müſſu külge andiſ. Et ma

juſt raudtee kohal ſeiſin — teine jalg libeda roopa peal — ſiis kuffujin ma nii piſſ ja lai kui olen, ſeliti, hambad pilwete poole.

„Sõber!“ hüüdiſ Wõmm ja fargas ligemale, mulle otſa wahtides. „Kõige parem abinõuu ſelle waſtu on, kui inimene maha kufub, et ta kõhe üles tõuſeb; ſiis ſeiſab ta iftſagi jalge peal.“

„Ma tänan,“ ütlesin ma üleſtõuſteſ, „ſeda arwan iſegi kõige paremaks.“

„Kuradi mees, ſee Udo!“ mõtleſin ma iſe- enefeſ. „Iſe ta ſaadana fere ei püüa aidata ühtegi, aga head nõuu anda, ſeda wõib ta alati.“

„Kuule Udo,“ ütlesin ma ſiis. „Sina oled ma nupufas mees, ehk püüad ſeda kudagi moodi mõimalikuſ teha, et ma teie kuulſa „Kiwitatta“ wabrikut ka ſeeſtpoolt näha ſaaks. Sul on ju iga aſi ſelge kui päike ja head nõuu ei puudu ſul kunagi. Ma oleſſin wäga uudifhimulik ſinna ſiſſe ühte pilku heita, milleſt laialt ja kaugeſt teataſſe kõneleda. Iſſegi hale-kuuluſ Geſtimaa hertſog, Jaan Suur, kui ta galoppi hüpates Tal- linnasſt lahkunud, olla kõige tee meelt heites hä- daldanud:“

Sellega nad tegid minul Geſtimaal häbi: Mu põhjuſmõtteid kufutati hiilgawalt läbi! — Ja „Kiwitatta“ ruſitad ja ſaapafontjad — Pigimüſta märgi mulle otſa ette löwad!“

Minu ſõber Udo Wõmm tegi aga ſeda ette- panekut kuuldes õige kahetſewa näo, ja ütles: „Miſ minu wõimufes ſeiſab, teekſin heameelega; aga ſee aſi ſeiſab minu wõimupiirift wäljas. Kuid hea nõuuga tahan Teid ſellegi pooleſt aidata. — Minge tagaſi linna, laenake kuſagilt, kui Teil endal ſeda ei ole, üks tore linnunahkne kaſukas, iſtuge moorimehe peale ja ſoitte otſekohe wabriku ſuure kontori trepi ette. Laſke moori- mees oodata ja teatage ſiſſe minneſ, et olete üks tähtjas ajakirjanif, wõi miſ meel parem on, üks tõfine akſionär, kapitaliſt, kes wabriku ſiſe- muſt lähemalt tunda ſoowib ja — aſi on tahe. Seespoſl näidataſſe Teile ſiis ſuure lahkufega kõik töökojad ja nende töötamiſewiifid kätte.“

„Topp!“ hüüdiſin ma waimuſtatult. „Tore, ſuldawäärt plaan!“

(Särgneb.)

Edenenud aeg.

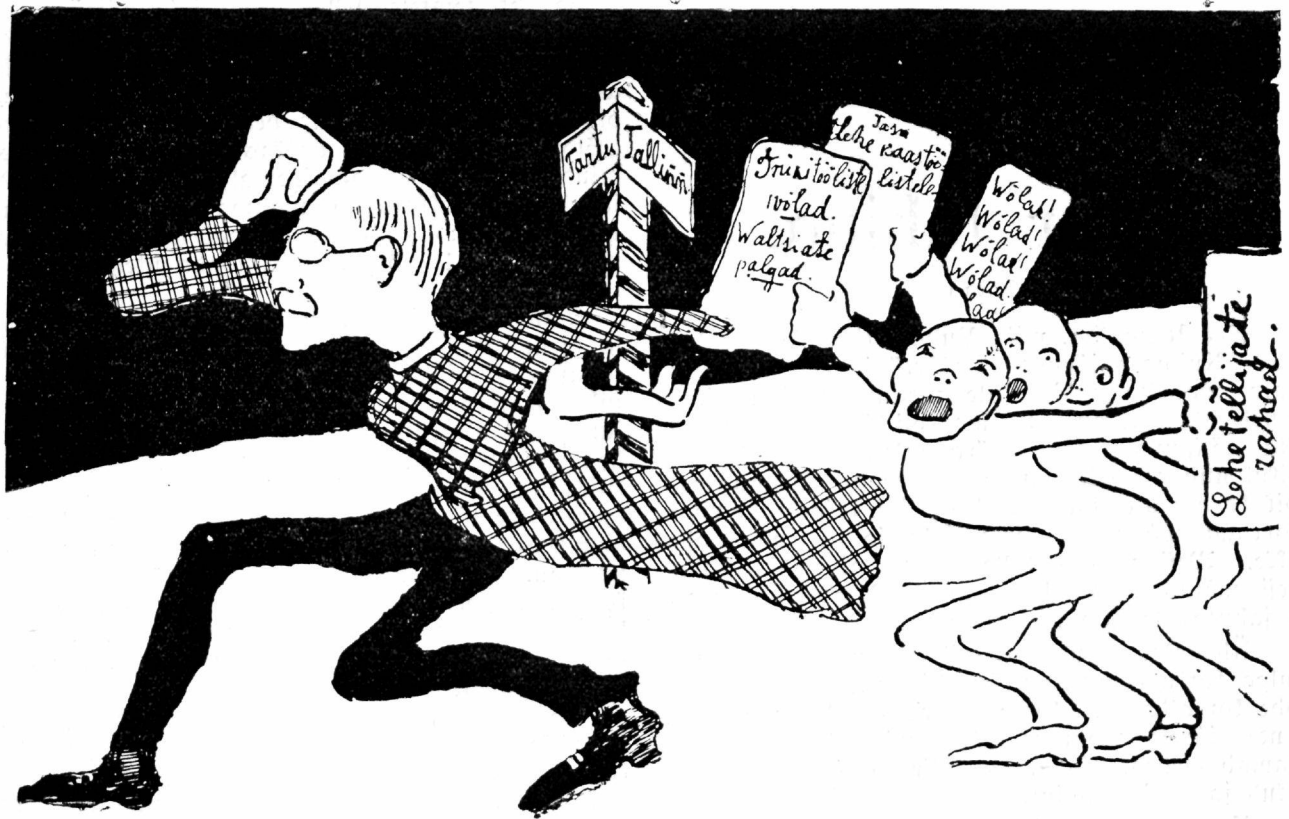
Ju ſu (Laſtelehte ſorides, kuſ kirjutataſſe, kuidas toonefured titta koju toomad): Küll neil waefel toonefurgedel wõib talwel ka külm olla.

Wiku: Ah miſ! Ma tean ſeda aſja pare- mini. Müüdsel edenenud ajal muretſewad emad lapſi juba iſe.

*

„Oh kui maguſ!“ arwas furd teomees, kui ſubjale walu anti.

Mis „Hüüdjust“ ja wa’ „Walgest“ Tallinnas järele jäi, kui doktor Tartusse putkas.

Siis, kui Pärn Peeteri sõitis.

Kui korrahoidja seda kuulis,
Et rahwas marseillaiset laulis
Ja pärast kui ta nägi seal
Üht punast lippu rongi peal,
Siis hirmsasti ta wihastas,
Ta higistas ja punastas — — —
Kuid wiimaks läks ta waimustuse tippu —
Ta ronis üles, kiskus alla punast lippu.
Ta kaitses wahwast-usku, isamaad.

Vermontus.

Teise lapse ootel.

Ta, tuwikene, liblikuealine, lilleiludusline lapsukene konfistseeriti juba wara jumalatele. Kewadel, weepuhkemise ajal sündis ta, wäetikkene. Ema, kes eluaeg mõisat oli teeninud, ei suutnud teda, I-st, weel ülewal pidada: piima wähe ja hoidmise osawus puudus noorel emal, kes enne lastest ei teadnud.

Lapsuke hakkas juba warakult süüa nõudma, päewalt päewa rohkem. Toitu oli wähe, isa ei hoolinud wõsukesest põrmugi. Haigus paistis ammu juba eemalt — ja siis tuli äkitselt surm kui sõites, wõttis ja wiis . . .

Kui rahwas heina niitis ja loogu wõttis, siis hakkas ema matusid pidama, kurtma ja leinama esimise poja surma pärast. Üksainuke haljas pärjake paigutati mullasele hauale — seegi wõeraste poolt. Ema õhkas ja nuttis, kaebas palju ja walju ning tasa. Wäike wabadus, mis pojakese peale lootes oli tekkinud, kadus jällegi. Maad ei olnud — käi mõisas tööl! Isa tuli mõisast teolt. Wanemad oliwad wäsed ning mõtlesiwad, ihaldasiwad uut wõsukest näha. Teine peaks tütrekene olema: tütarlapsed ei ole nii karjased, — nutawad ehk vähem. Tütarlapsel saab ehk emale ennem abi . . .

Ei ole aastatgi weel möödas ja rõhutatud wanemad ootawad õndsas lapsukese asemele uut. Ema on käima peal — isa korraldab hälli. Waderite peale mõeldakse.

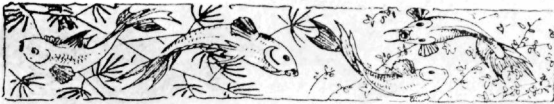
Kui ta ilma sünnib, kas ta elab?.. Wõib olla, on tulewakene jällegi ema nägu, siis on ta hea laps — aga head lapsed surewad warakult . . .

Ja kui ta palju nutab, kui ta süüa hakkab nõudma?! Kui ta weel kaswaks ja aru saaks, et emal maad ei ole, et emal ülemail nii palju on — — —

Kui ta sünnib, kas siis teda ema käest ära ei wõeta?..

Kelle nägu peaks tuwikene küll olema?..

Suur lahing.

(Järg.)

Tee Ulewalda, wiis Puhmastiku küla wabel läbi. Kuivaks jäenud külatõrsti ja endise kohtu maja wahelt jookseb üle maantee wäikene jõgi, millel sild peal on. Päewal oli külatubjas wanad silla kätipuud lastnud ära wõtta, et teisel hommilul uusi asemele panna. Pimedas sammusiwad kõik kõrwu üle silla, is. Xuruwint kõige ääre pool. Korraga wääratas tema jalg ja ta lendas alla jõkke. Westi ulatas talle kõigest niueteri. Külml westi mõjus wäga karastawalt Xuruwindi peale ja jahutas tema palawat meelt.

Ulewalda jõudes leidsiwad nad sealt juba hulga kofku kogunud wäemehi eest. Neid hakati kofe korraldama. Etteotsa seati neli bashiboshukit, nende järele moonamehed, karjamehed ja muud alamad mehed, siis alles tuliwad ülemad ametnikud ja is. Xuruwint.

Korraga märgati aga, et üks tähtsam, wäga julge isik, piimakraadija ja loomade sabaarstija is. Kroll, kes ülemere siia sisse oli rändanud, salga seast puudus. Saadeti wiinawiskali teda taga otsima. Kraadija oli aga seekord kõige paremaks arwanud, kiwimaja teise korra peale, oma tuppä minna ja ennast seal „kindlustada“. Wiskal leidis ukse kinni olemat ja raputas sellepärast kaunis tugewasti ust. Wastuseks selle peale kõlasiwad toa seest kaks rewolwripauku, kuulid tungisiwad läbi ukse ja läksiwad wingudes wiinawiskali kõrwust mööda. Nüüd sai see aru, et Kroll arwas mäsajad ukse taga olema. Ta hoidis ennast ukse kõrwu müüri warju ja hüüdis täiest kõrist: „Lieber Herr Kroll, ich bin!“ („armas Kroll, mina olen“). Ka see ei aidanud. Wiskal hakkas nüüd teistmoodi taktikat tarwitama. Ta lõi kepiga wastu ust. Jälle käis seestpoolt pauk. Ja nõnda kestis see „kahewõitlus“ edasi, kuni kuus laengut rewolwrist oliwad wälja lastud. Nüüd rõhus wiskal kõigest jõust wastu ust, nõrk riit andis järele ja ta prahwatas kõige uflega tuppä, Kroll oli aga ennast waheajal lahingu walmis seadnud ja ootas jalad harkis, kaunis julgesti pealetungijat. Tühjaks lastud rewolwri päraga andis ta hea wopju wiskalile pähe. See tegi aga ka wiskali südame täis. Et niiheasti wiskal kui ka Kroll, mõlemad tugewad, paksu kõhuga mehed oliwad, siis sündis nende wahel üks „pehmem kofkupõrkamine“. Pika rüselamise ja ahkimise järele jõudis Kroll alles sõpra ära tunda. „Ach, der Deibel, oli seda hirmu tarwis“, ütles ta. Nüüd tehti endi wahel auusõna peale

maha, et teistele sellest wahejuhtumiseft mitte kõneleda ja mindi wäljas ootawa salga juurde.

Komandeerimise wõttis is. Xuruwint, kui asjatundja, kes jagedasti „passarnade utfinat“ oli pealt waadanud, oma peale. Ta komandeeris: „Stoi, marsh“ ja salt hakkas liikuma. Wahwasti mindi edasi, aga mida ligemale metsale jõuti, seda sagedamini hakkasiwad wahwamad mehed ringi waatama, kas ei oleks kuidagi wõimalust olema natuke kõrwale pöigata, ehk nõnda ütelda „metjateed“ minna.

Juba paistis eemalt metsa alt nõrk tulekuma ja selle ümber seisiwad mitu kogu. Nüüd seifatas sõjasaak; anti weel wiimased käsud ja juhatused, kuidas mäsulisi tuleb sisse piirata ja julgustati alamaid wäljasi, kes nähtawasti wäga hea meelega oma nahka turule ei tahtnudgi wiia. Mitmedgi mehed oleksiwad „дай Богъ ноги“ teinud, see tähendab maakeeli: kogu poole jiskanud, aga kuhu ja hingega peased, kui „walitus“ ise ligi on. — Esinikud astusiwad kraawi kaldal kasmawa põesa warju ja tegiwad kaasa wõetud konjaki pudelist igamees paar tubli lonksu. Nüüd mindi natukene maad metsa poole ja seati mehed poolringis ülesse.

Selle järele kõlas kofe komandu: „Seier!“ („Andke tuld!“), ja püsiid paukusiwad iga kolme külje poolt. Weel teine niisugune prahwatus... Siis hakati waatama, palju waenlastest juba langenud on, aga kõik mäsajad seisiwad alles jalul oma paikade peal. Mõni nendest nähti ennast liigutawatgi.

„Ah, te jaadanad, wõi ikka alles püsti; oleks mull suurtükk walmis jaanud ja kaafas olnud, küll ma nad kuradid siit maa pealt kaotaks,“ ütles is. Xuruwint iseeneses.

Nüüd algas hoopkaupa tuleandmine. Mõnel läksiwad tuletorud tuliseks, kaks meest kõrwetaisiwad omad sõrmed ära ja is. Xuruwindil, kes kõige ägedamalt kõmmutas, hakkasiwad padrunid juba wõõ seest otsa lõppema. Tagajärg oli seejama, mis ennegi: ikka seisiwad mäsulised alles jalul.

Sõja nõukogu astus kofku. Otsustati julgemaid isikuid käsitfi peale tungida lasta. Et aga keegi niisugust terwisewastalift tegewust oma peale wõtta ei tahtnud, siis sunniti bashiboshukisi, kui tõssiid palgalisi ja ameti poolest wäljasi, teiste eest wälja astuma. Need hakkasiwad ka püsiid lastmiseks walmis hoides ja ettewaatlikult ühe puu takka teise puu taha poolküüratile nihkudes, kogudele lähemale minema. Surtrem salt seisis mõislikus kauguses ja waatas karkliku wahwusega seda kardetawat tegewust pealt.

Xrujaamata kombel ei lastnud ka mäsajad mitte ühte paukugi.

Tükk aega läks niisuguses põnewas ootuses ja kardetawas seisukorras mööda, siis hakkas juba pealetungijate seast Wene keeli „mitmesuguseid „mattisiid“ kuulduma ja hõigati teiste poole: „иди сюда; — ничего!“

Nüüd ufaldas ka wiimaks suurem salt lähe-

male minema. Kardetawale paigale jõudes nähti iseäralist pilti: kuuskede okste peal rippusiwad pikad naesterahwa särgid ja seelikud — sealfamas lähedal oli suur pada kiwide peale üles seatud, mille all wanad tõrwased puukännud õõgusiwad. Lähedal metsa serwal seisis wäljawahi maja. Wäljawahi eit oli õhtu eel pesu pesnud, kõõgi puudusel paja metsa alla üles seadnud ja oma pestud särgid kuuse okjade peale kuuwama riputanud.

Wäljawahi oma eidega oliwad esimestest paufudest juba kolelasti kookunud ja kohe parsiile peitu pugunud, kust nad enne walget ei julgenud maha tulla.

Teisel hommikul, kui eit metsa alla oma särka läks waatama, leidis ta, et suurel pajal teine tõrw oli küljest ära lastud ja kahe särgi sabast oliwad haawlid läbi läinud. (Metsawahi Jüri kahe rauaga püss oli haawlitega laetud olnud.)

„Oh ja Eesuke,“ ütles eit, „minewal nädalal

all seisin kahele särgile — need takused alused ja nad põrgulised nürustasiwad oma klaperjahiga mull just need särgid ära.“

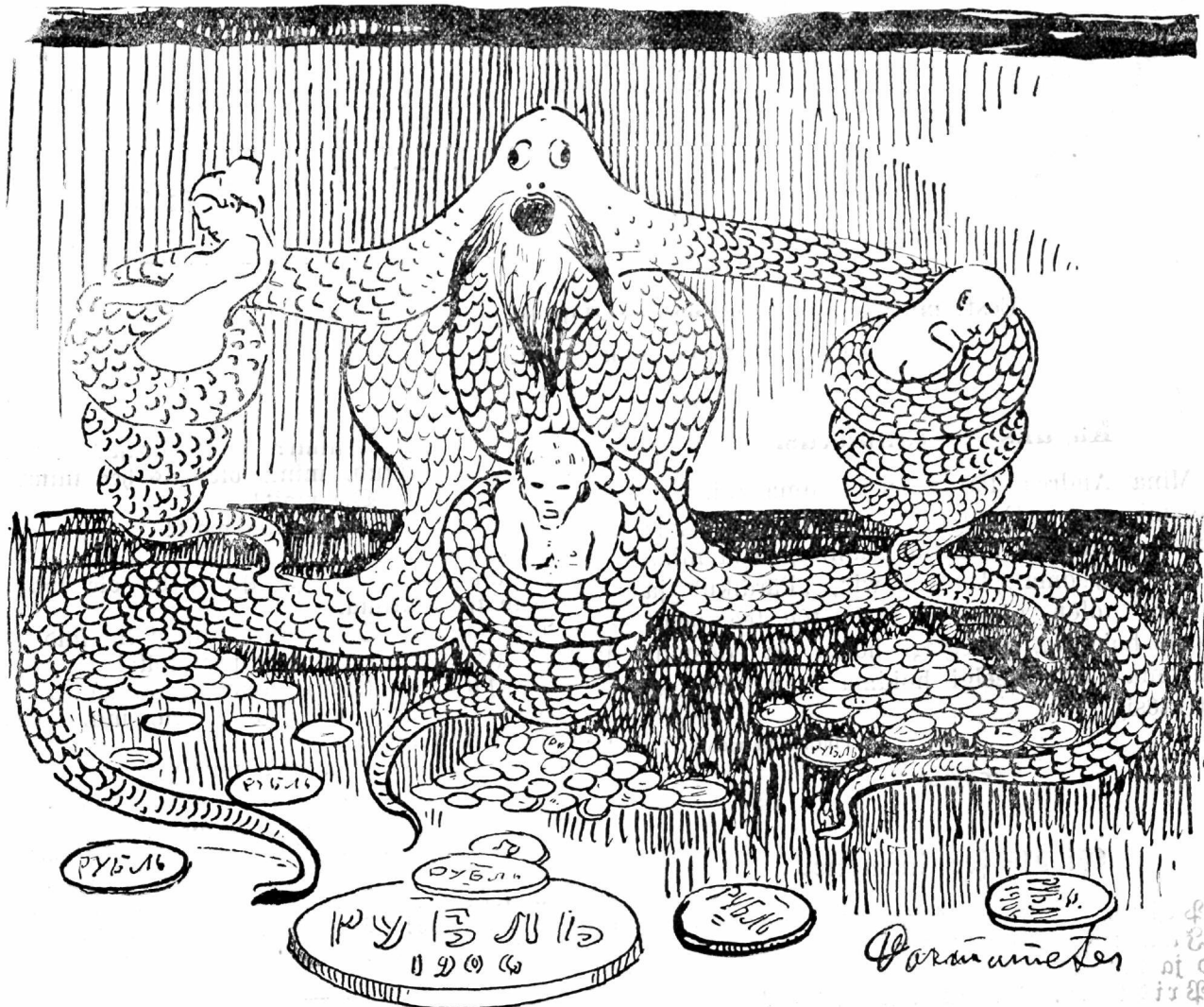
Sellega lõppes see suur lahing ehk „särgi jaht“ ja mäsajad oliwad kauaks ajaks maalt wälja tõrjutud. Mälestus lahingist ja kangelaste wahwusest kestab aga siamaale järeltulewa põlwe seas edasi.

J. Sarwit.

Pärt rõemustas ja kepsu löi,
Kui saks tall kümme rubla tõi.
Ta kuulutas: „Nüüd anname,
Kõik oma hääled „nellale!“

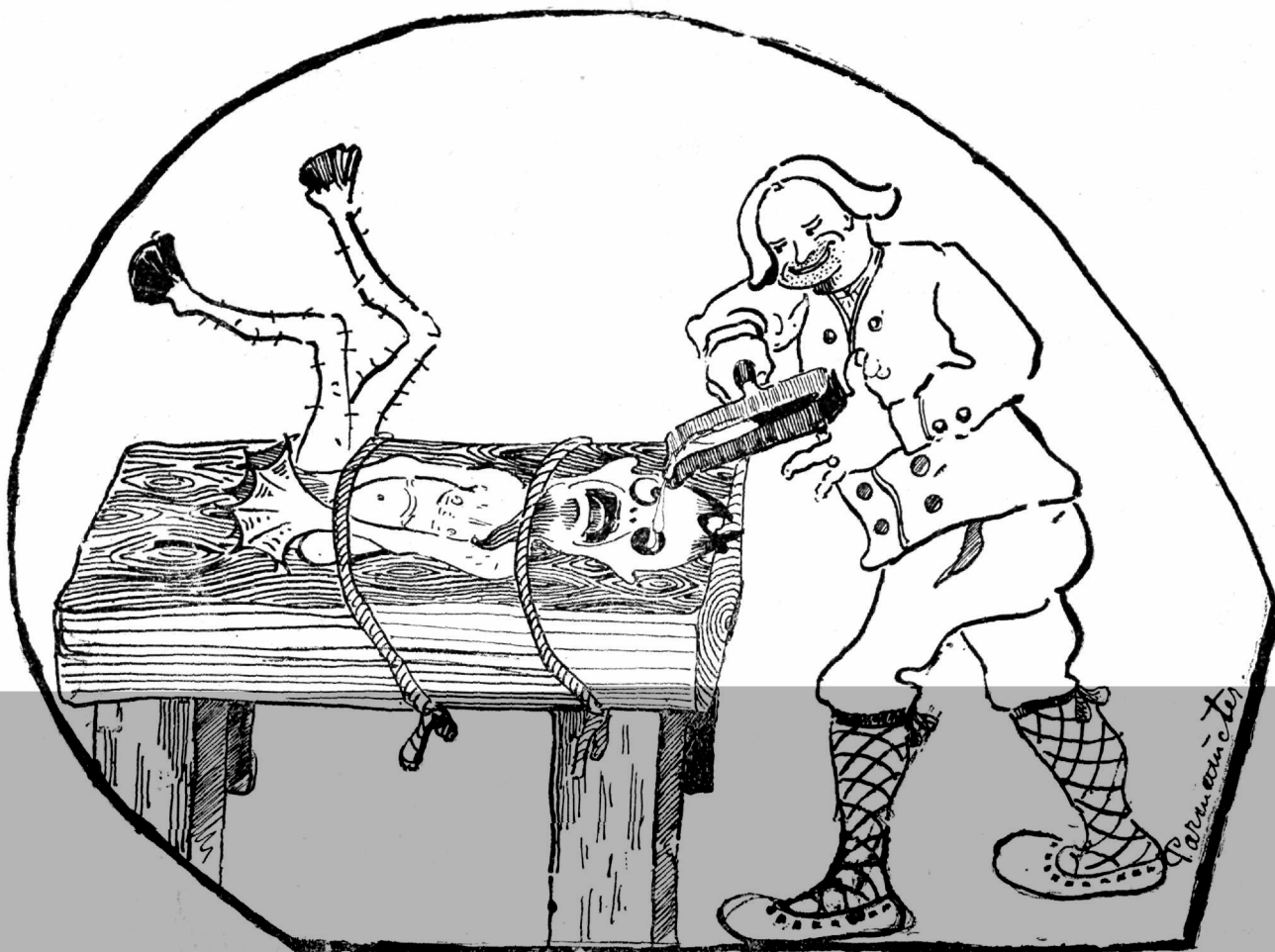
Vermontus.

Kapital ja töölisid.

Paramester
of Gundo
1888

Eesti muinasjutt: Rehepapp walab wanapaganale tina silma.
(Ehk riigiwolikogu ja bürokratia.)

Ka üks usutunnistus.

Mina Andres Pärdik usun oma rahakoti sisse, mis armsa Eesti rahwa heldest käest, ja lahkest armust on täidetud saanud, keda mina selle tasuks, oma „Uue Ahwi“, „Pärdiku“ ja „Ahwiga“ olen pimestanud ja tõe tee pealt kõrwale hoidnud, praegugi hoian, ja edespidi kogu oma jõuga weelgi hoidma saan. See on tõesti tõsi.

Pihlisa Vermontus.

Ei ole see inimene.

Pristaw: Kas sa oled Boruh Hapenzufer?

Juut: Di, Jummal tiab, mina ei olep tema olnud ja taile ka ei soowi tema olla.

Pristaw: Mis su nimi siis on?

Juut: Minu nimi? Mikspärast? Minu ei olep kedagi tehtud, minu olep üks hea inime?

Pristaw: Ole wait!

Juut: Mina olep juba wait!..

Pristaw: Mis su nimi?!

Juut: Na wat, taie ise itleb: ole wait! ja hakkab ise rääkima.

Pristaw: Ole wait, ja räägi kui sind küsitakse! (Kirjutajale): lugege protokoll!

Kirjutaja (loeb): Keelmise kasuga...

Juut: Mis? see ei olep testi, mina olep isna pisike sündinud.

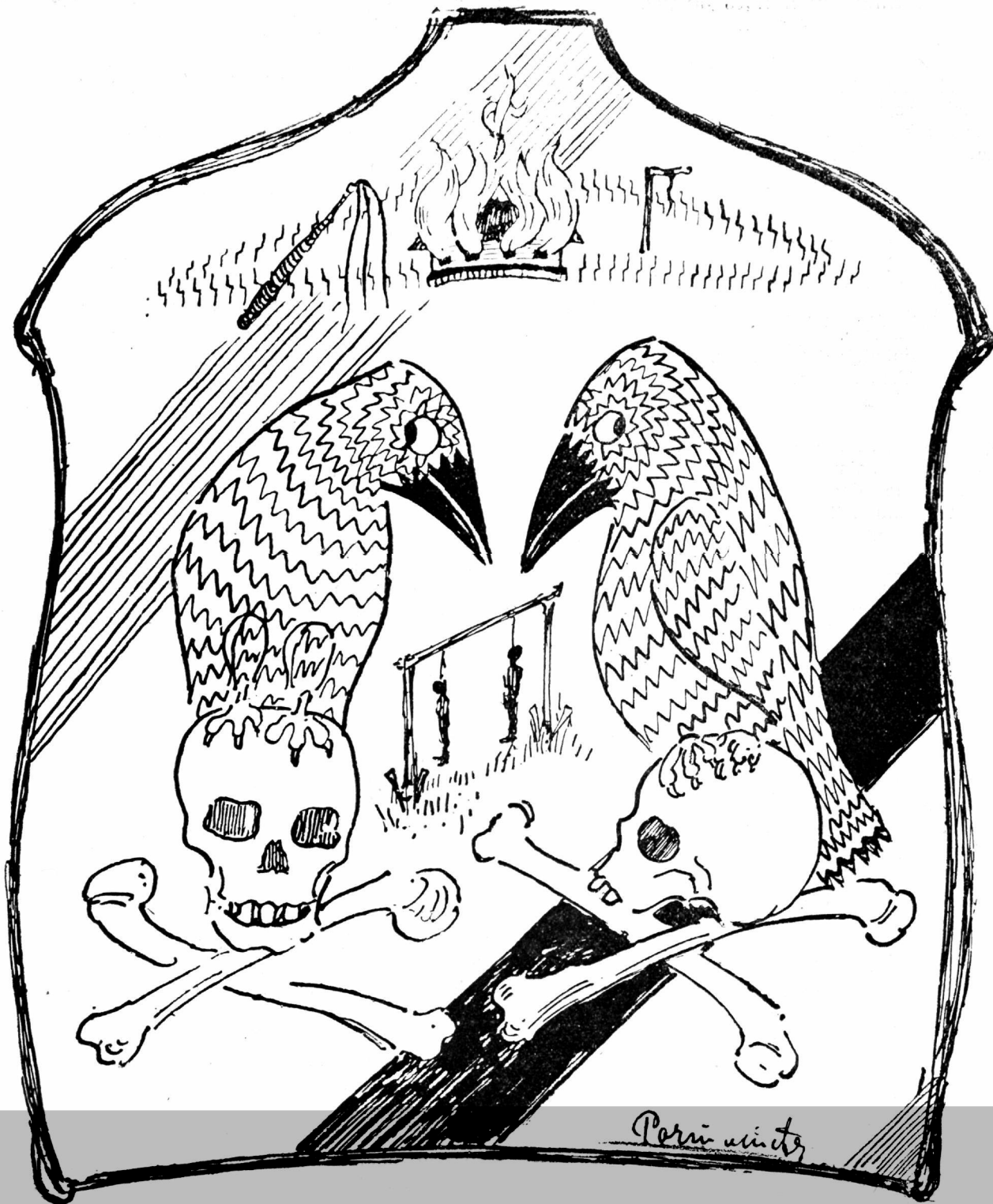
Kirjutaja: Punased juuksed...

Juut: Minul olep hikka mustad, woib olla, et nad nüüd jumel natufe pleekinud.

Kirjutaja: Üks film wäiksem kui teine...

Juut: Mis teie reegib? Minul ei olep üks film wäiksem kui teine, aga mull on üks film suurem kui teine! Teie ise näeb, et see mina ei olep! Jumalaga!..

Pildi mõistatus.

Kes õige seletuse luules toob — saab waewatasu.

Kõrwale heidetud kangelane.

Lugulaul kolmes järgus.

Sic transit gloria mundi.

I

Edulased hüüti ühte ;
Ülemaalisi asju ajama.
Kogusid kokku koodimehed,
Rakupillisse rändasid.
Tõnisson tõusis targutama,
Juhataja juttu jätkama:
Keda me saadikuks saadame,
Talurahwast duumasse tõukame ?
Tõnisson kandis kandidadiks,
Seadis saadikuks ülesse
Ambla Jänedi Augusti,
Lellepoja Lubikese.
Juhataja juttu jätkas,
Tõnisson tubliste tõreles:
„Paneme punased põgenema,
„Käremeelsed kotti ajame!
„Tagawara maast me teada ei taha —
„Eraomandust hoiame,
„Edumõtet me edendame,
„Kanget waimu kaitseme.
„Selleks Lubi on sündsam saadik,
„August agaram õiendaja.
„Talupoeg seast ei targemat tõuse,
„Wallad ei wali wirgemat.
„Minu käskude järel ta kõnnib,
„Minu arwamist auustab,
„Tema mul tublimaks toetajaks,
„Kõikumata kannupoisiks.“
Edulased hõiskasid õnnessa,
Paremlased palawalt pajatasid:
„Tõnisson toob tõtt turule,
„Jaan meid juhatab järgeste.
„Lubist on lugu pidada,
„Augustid agarast' auustada:
„Teda me saadikuks saadame,
„Talupoeg'e eest duumasse tõukame.“
„Sõna“ pandi selgelt sündimaie,
Rahwa hulka rohkeste rändama:
„Lubi saab suuremaks saadikuks,
„Talarahwa toetajaks.“
Lubi läks lennates koduje,
August ajas Ambla poole;
Rind oli rohkest' rõõmuline,
Süda salajas siputas:
„Peasen jällegi Peeterisse,
„Tõusen Taurias toolile,
„Hakatakse mind auustama,
„Lubist lugu pidama.
„Kümme rubla saan söögiraha,
„Punase paberi päewa peale. —
„Sest saab iluste elada,
„Kopikat kaukasse koguda.“
Rahwas aga raputas peada,
Talumehed tõrelesid tigidalt;
„Ei sünni Lubi saadikuks,
„August meie asemikuks.“

II.

Külamehed kutsuti kokku,
Wallamehed wolinikka walima.
Kogusid mehed kohtumajasse,
Amblasse aru pidama.
Kullerkupp küsis külameestelt,
Kirjutaja kogule kõneles:
„Keda te wolinikuks walite,
„Eneste asemikuks arwate?“
Ambla mehed aru pidasid,
Külamehed kõnet kõerutasid:
„Kas maksab Augusti auustada,
„Lubit wolinikuks walida?
„August on õpetajate armas,
„Kuberneri poolt kiidetud,
„Mõisaherra meele pärast,
„Wahest sakste seas ka sallitud.“
Lubi aga kuulis ja wastu kostis,
August agarast' healitses,
„Sõna“ seest sõnu sirutas,
„Postimehest“ wälja puistas:
„Tahate edule elada,
„Käremeelsust kooditada,
„Siis mind wolinikuks walige,
„Eneste asemikuks arwake!
„Kui aga mõtlete mässata,
„Were-teede weereda,
„Siis wõite wiletsaid walida,
„Punastele poole hoida.“
Ambla mehed ehmatasid,
Jäneda mehed jahmatasid —
Kartsiwad karistuse-salkasid,
Nuhtlejad nuudiga tulewat.
Hirm ei an'd aru pidada,
Kartus kõnet korutada. —
Walisiwad Lubi wolinikuks,
Augusti enda asemikuks.
Edulased hõiskasid õnnessa,
Tõnisson tubliste tõstis kära:
„Meie mees on meeldinud,
„Erakonnal' auustust awaldu.“
Kirikherra kiitis kangeste,
Wilberg hakkas walmistama,
Et wõiks Augusti auustada,
Pidusõõki toime panna.
Järwakad aga ajasid jonnid,
Paidlased jäiwad paendumata:
Ei tahtnud Augustist teadagi,
Lubit enda ligi lasta.
III.
Kogusid külamehed kreislinna,
Pandi neid Paidesse ilmuma.
Tuliwad walijaid walima,
Maakonna asemikka arwama.
Lubi siis liikus lähemale,
August astus agaralt ülesse:
Pani kohe „Postimeest“ pajatama,
„Sõna“ „punaseid“ sugema.

Wolinikud kõik on ju „Sõna“ saanud,
Lubi lugusid lugenud:
Tükid neid ära tüütanud,
„Sõna“ nende meelest sandiks saanud.
Astusid wolinikud walima,
Agarast' pallisid panema.
Kandsiwad kandidadil mustad munad,
Lasksid Lubi läbi kukkuda.

Lubi nägu läks laiemale,
August ära ehmatas.
Pajatas weelgi peatüki,
„Sõnaga“ „sotslasi“ siunates.
Wolinikud teist korda tööle tõtsid,
Hakkasid pallisid pilduma:
Paniwad pallid pahemale poole,
„Mädamunad“ musta mulgusse.

Lubi aga ehmatas enamgi,
August hakkas argtust tundma,
Kooditas korra weel käremeelseid,
Edu-erakonda ülistas.
Pandi kolmat kord kraamima,
Wolinikka walijaid walima,
Et saaks õige otsa peale,
Selgust segase asjasse.

Järwakad ei jätnud jonnii,
Kuri kius ei kahanud:
Weeretasid munad wanamoodi,
Paniwad pallid pahemad.

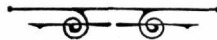
Lubi läks näost lubja karwa,
Kangeste ära kahwatas.
Tõttas siis tõrkujaid tõrelema,
Kiusjatega kangeste kärkima:

„Head mina ihaldasin Eestimaale,
„Olu politikat ajasin...
„Ükski ei taha mind usaldada,
„Lubist lugu pidada!
„Nüüd pean kaugele kobima,
„Eestimaalt eemale asuma,
„Järwakaid jäädwalt jumalaga jätma,
„Paidest praegu põgenema!“

Siis asus August Amblasse,
Lubi koju kõndinessa.
Seal tema elab endist moodi,
Olu politikat edendab.

Nõnda kadus kuulus kangelane,
Wägew mees wäikseks wähenes.
Kuulsus oli korruga kadunud,
Lugu pidamine lõppenud.
Edulased ära ehmatasid,
Nukralt hakkasid nuttema...
Kirikherra käredest' kurjustas,
Wilberg wõttis wihastada.

Erilane.

Kurwal tunnil.

(Wiisil: Mu päike läheb looja.)

Mu „hüüdja hääl“ on „rottis“,
Mu „walgus“ kustumas;
Ei kopikat mul kottis —
Ma ilmast kadumas!

Kas lase ennast maha,
Mis Enno soowitas,
Ehk kanna palju paha,
Mis ilm mul jagamas!...

Meie metsade kaitsjad oma tõsise tegewuse kallal.

Ütles.

— „Anna raha, neil prašida maja,“ ütles Toomas, kui „teatud laemade“ heaks forjandus toime pandi.

— „Ise nälgid, sul laguneb maja,“ ütles Jüri, kui mõisade ehituseks materjali pidi vedama.

— „Minult haudas mõid puhata prii,“ ütles sandarm — öösi läbiotjümise juures inimest üles kohutades.

— „Elusalt on vähid tagurlasted, aga keedetult — käremeelsed,“ ütles Kadaka Kai.

— „Koodijaanlane“, ütles Umbbla mees, kui Lubit nägi.

— „Koošengarten“, ütles tartlane, kui Wanemuises kodanlaste naisterahwaste balleti waatas.

Sinna ulitsal.

— Voorimees! Aega on?

— Kuhu sõita läsite

— Paksu Margaretasse ja tagasi . . .

— Sinna sõita võib küll, kuid tagasi mitte, sest seal tuleb liiga kaua oodata.

Vermontus.

*

Kõrge wanadus.

Meie aastate-päewad on 60 ja 70 päewa — aga meie õnnis wolikogu elas koguni 72 päewa.

O.

*

Uued wanadõnad.

— Kes suwel Tallinnas pole käinud — ei see pole tolmu näinud.

— Politsei ei tule mitte kell kaelas.

— Kus omad inimesed ühes koos — seal nuustur ifka nende seas.

*

Dige seletus.

Minutene dige seletus ja wastus — küsimise peale: mis on konstitutsion? — on: Konstitutsion on sabaga täht, mis 17 oktobril 1905 aastal nähtawale tuli. — Kõik muu on tähe loomu järele.

O.

*

Tõdetera.

Ennem peaseb kaamel wolikogusse, kui et tööline walimisediguse saab.

O.

*

Kahesugune mõdt.

Meiud tarwitawad walimisedigust harilikult wärskes nooruses — pärastpoole kõrbitakse see ära ja walija on sunnitud ühega rahul olema. Lõpp on mõnikord see, et abielu konstitutsion kuulutamata jääb.

Poišid wõiwad alles siis walimisedigust tarwitada, kui ristimisefiri kiriku eluraamatus 25-aastaseks on saanud. Nii suur on wah.

O.

Ribe mõte.

Ennemanast oli kirjantikkudel palju tervem põli. Kes midagi ütelda ei mõistnud, see tegi väga paljuteadwa näo ette ja näitas hinnuga tšensori poole, iseäraliselt pilkusi ta punase tööriista peale heites. See wabandas siis kõiki — mõtte-ahtrust, waimuwaesust jne. Willega aga siis wabandada, kui üksford sõnawabadus lubatakse? Kas ei ole natuke piinlik, kui pika waewlemise järele ifta weel väga wähe süle taha järele jääb!..

0.

Helju mu laulute!

Helju mu laulute! helju, mu arm!
Lenda kui kärbes, — jah, lenda kui parm!
Mu kallima lambrisje tötta sa siis
Ja kaunimalt piriise, kuidas su wiis!
Helju mu laulute!.. helju, mu arm!
Lenda kui kärbes, — jah, lenda kui parm!
Mu kallimal' ütles: „Su wanamees Mart
Sind armastab südamest (kui loer luuamart)!“

W. W. — a.

Tartu kodanlaste kólblime lõbu ehk „tõsise kunsti“ edendamine ülemaalises „Wanemuises“.

Kuu ülewaade ja uuemad sönnumid sündinud asjust.

Tallinnast. Dr. Hermann puhus oma heale-
toru „Hüüdja“ lõhki. Nüüd mõtlewat eduera-
fondlased seda juudi kätte tinutada wiia ja siis
ise puhuma hakata, et oma lipu alla mehi koguda.
Wana „Walge ruun“ läts hingusele. Setulad
arwawad, et ei jaada mitte õiget nahtagi.

Pärnuft. Walimiste järeldus. Keegi tuline
ERE-lane, kes enne walimisi majast majasse käis
ERE-le healesid torjamas ja walijaid punastega —
kohutas, et need, kui dumasse peasewad, siis wara
jootama, põletama, riisuma, tapma, ERE-lasi kotti
toppima ja muid karutükkiwad tegema hakka-
wad — on nüüd kõik omad äriõbrad kaotanud.
Need hirmutatud õstjad ei julgeda enam teist
hirmu jutlust poodi kuulama minna. Uri uksed
on nüüd enamiste finni ja mees kratšida kõrwa-
tagust

Tartust. Uued süüdistused. Ewangeliumi
noortemeeste seltsi koosolekul tuldi järgmisel le ot-
susele: 1) kõik 3—5 kapitalised raamatulesed, kus
tööpäewa lühendus, tööliste küsimus ja muud sel-
lesarnased nõuded sees, on selleks otstarbeks wälja
antud, et tööliste käest weel wiimased kopikad
wälja kraapida ja nende seas hullustust sünni-
tada; 2) tapmine on patt, aga kui Jumal ehk
ülem seda käsib, siis ei ole mitte patt; 3) et usu-
teadus ainufene tõepõhja peal olem teadus on jne.
Peale selle teatadi weel: Jga tööliisele, kes omad
wiimased kopikad Ewangeliumi seltsile toob, ehk
tema 5—10 kopikalisi raamatuseid ostab, luba-
takse taewariik ja selle õigused. Kurieliejon!

— Saab „nellale“ teada antud, et nende hea-
lekandja „Jamaa“ päris isamaale on läinud.

Wõnnust. 1 telegramm Berlini.
Suur ülemaaline mõis läts lahti. 20 tuhat ham-
masteni sõjariistus meest rüüstawad mõisajid,
kifuti kõrtsi juures hakkas revolutsion peale, kõrtsi
riisujwad nad palaks, mäsusalgad läfjwad pu-
naste lippudega mõõda maad laiali. Palume
kannatada saanud jaksste kerjandust toime panna.
Balti Pulgajunktur.

2 Telegramm. Siendus. Etsijime
pijut. Paar kirwestega puurajujat tuliwad wal-
justi rääkides kifuti kõrtst wälja, kus juures
teine neist punase rätikuga higi pühkis, seepä-
rast arwamine lipu olemat. Soowitaw oleks kui
punane wärw ülepea saaks ära kaotatud.

Narwast. ERE-sepad on „Põhjanaela“ nii
suure hooga tagunud, et see peast saadik põhja
tunginud ja sinna finni jäänud. Maelamehed ise
loodawad, et nad weel jõuawad naela sealt wälja
sikutada.

Viivimaalt. Siin otsitakse wigaseid sõjamehi
üles ja lubatakse neid kodumaalt wälja, „prii leima“
peale saata. Wigased peawad aru, kas minna
wõi peitu pugeda, seda enam, et teada ei ole, kas
küljeluusid ka neile lubatakse priiasutusesse ligi
wõtta wõi mitte.

Tartust. Goretši tširkuse balleti tantšijannad
endi lähipaistwate lühikeste kleitidega ja ihufarwa
trifoo-pükstega meeldiswad wanadele ja noortele
Gesti suurkohanlastele wäga. Karta on aga,
et tširkus warsti Tartust lahhtub, sellepärast on
suurkohanlaste prouad ja preilid ise nõuiks wõt-
nud mehi lõbustama hakata. Selleks õppinud
nad balleti tantšu ära. Etmene juurem etteas-
tumine oli mäe peal kunsti templis. Rodanlas-
tele meeldis niisugunne filmadele wahetuft tooja
etendus wäga. Arwati ainult, et järgmise eten-
duse ajaks daamede kleitid weel wähe lühemaks
tuleks kärpida. Mm rahwas, kes asja eemalt
pealt waatas, arwas aga, et daamede jalad weel
natulene winderdi wänderdi käia, ja et tširkuses
20 kop. eest midagi paremat wõida näha.

— Siin tahetakse kahte wana jumalat, „Taarat“
ja „Wanemuisset“ kofu taguda, et siis ühe juure
jumala jaoks. „Taara“ alamatele tehtakse selgeks,
et nad siis enam ei pruugi pommide tõstmisega
naba niastada ega rattasõidul kuffudes küljekonta
murda, waid selle asemel wõiwad nad „Wane-
muise“ templis wäikese „kilgi“ pähä wõtta. Taa-
ralased aga tõrguwad wastu.

Koerust. Monopolipoe kadumisega kiriku
juures on joimine wähenenud, aga kirik ei lähe
ka enam hästi, olla sagedasti tühja poole.

Wenemaalt. Kindralid Gripenberg, Kaul-
bars, Bilderling, Sabulow ja Rennenkampf kut-
sujwad kindral Kuropatkini duelli peale, sest et
wiimane neid omas raamatus Wene=Jaapani
sõja üle laimanud olla. Werine kahewõitlus jäi
aga Jaapani walitsuse wahelise segamise pärast pi-
damata, sest Jaapani kasud nõuda, et ülemalnimet-
atud kindralid ka edaspidise Wene=Jaapani sõja
ajal Wene sõjawäge juhataks.

Wiljandist. Käsitöblised pidasivad siin koosolekut. Üks potisepa sell oli julgenud koosoleku kutseid laiali kanda. Selle kurtöö eest laskis wana potisepp selli teenistusest lahti. Siin mängitakse veel inimestega, nagu potisepp sawiga.

Tartust. Siia asus hiljuti naisfelts, mille sihiks on tütarlaste rutem mehelepanemine ja naestele abielus rõhkema wabaduse nõudmine ja sellel teel naesterahwa, loomulikude õiguste eest wõitlemie. 10. weebr. pani naisfelts esimese pidu toime. Selle pidu peapunktsiks oli intermetazzo, wõi ballet Kalewipojast, kus Tartu meheleigatsejad iludused kerges ballet-üliskondas näitelawale ilmusivad ja nõia walguse all näitawivad, kui palju sifemist iludust neis warjul seisab. Piduga tagajärjeks on suur riid kohalikkus seltskonnas ja „Postimehes“, kus selle üle karedasti waideldakse, kas isirkusepreilid omas ülesastumistes mitte wabamad ei ole? Lõpuks ähwardab naisfelts, et kui balleti laitmist mitte järele ei jäeta, siis ükski tütarlaps enam mehele ei lähe ja naesed ütlevad endid abielu kohuste täitmiseft lahti.

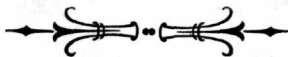
Läänemaalt. Kõik murravad selle üle pead, mispärast Läänemaa mõisnikud Wenemaalt wagunitäite kaupa jäneleid telliwad. Mõisnikud ise seletawad, et see sellepärast sündida, et metsad jänestest tühjad on, midagi enam lasta ei ole

ja niisugust head lasteaega, nagu minemal talwel, kus lasta wõis, ilma et jäneleid tarwes oleks olnudgi, ka enam ei tule. Aga nagu meie usta-wast hallikast kuuleme, on sakstel plaan rahwast Gestiimaalt wälja ajada ja nende ajemele sakju sisse tuua. Et nad aga Wofese ja Aroni kombel rohutirtsusid ja konnasid wälja kutsuda ei suutnud, sellepärast telliwad nad nüüd rahwale nuhtlusets jäneleid, aga ka rahwas ei maga. Otsuseks tehti sakstele Wenemaalt sadajalgeid laela tellida.

Peterburist. Krimmi wõõrastemaja hoowi on hiljuti palju soowimata olluseid kokku kogunud. Soowiringlonnad peawad nõu, kuidas neid kõige mõislikumal kombel ära kasida.

Tarwastust. Siin on Saksimaa saksad meie maa sakstele moonakateks hatanud. Dotame, millas meie sealt poolt ümber pöördud sõnu-meid kuulda saame.

Jõhwist. Pühapäewal, 11. webruaril läks Jõhwi õpetaja praoski juuresolekul Pühajõe abikirikusse jutlust pidama. Kõster walis laulud wälja. Õpetaja aga määras omalt poolt: „Teie kurjad inimesed, teie rasked patused“. Koguduse liikmed ei olnud sellega aga sugugi rahul, waid laulsiwad omalt poolt: „Meil tuleb abi jumalast“, muudugi õpetaja wastu wõitlemijeks.

Kuidas tulewasteks walimisteks walimisegaust saada ?

Selleks pole muud waja, kui tarwis aja poisterahwal kellegi „ainufese“ peremees-ijega wäimehekaup juba aegsasti ära teha.

Lähendus: See hea nõu on kõikumata mawsew, muidugi ainult haritlaste kohta — ja peale selle ifka waja ka ristimijetunnistust korras hoida.

O.

Nüüd on ilmas hullud ajad :

Külleli kõit elumajad,

Kummuli kõit kapsta-ajad,

Igal pool on „mustad sajad.“

Oleks tõde leida wähe

Siin — ei riimi see küll lähe —

Ei siis teaks, mis ma teeks —

Mütsi tõest siis ära sõöks. —

A. W—a.

„Meie Matsi“ sõpradele.

Et wiimasel ajal „Meie Matsi“ järel tegema on hakatud, pealegi ühesuguse kaanepildiga, sellepärast on toimetus otsusele tulnud lähemal ajal senini tarwitusel olewat „Meie Matsi“ kaanepilti täiesti kõrwale heita ja selle ajemele täiesti moodsa kunsti stiilis uut kaanepilti tarwitusele wõtta. Nimetatud kaanepilt on juba tuntud kunstniku käes teoksil. Sellele pildile saame tarwitamise ainuõiguse muu-retsena, nii et keegi jeda järele teha ei tohi.

Auustades „Meie Matsi“ wäljaandja

Jakob Jaajon.

„Meie Mats“

ilmub 1907 aastal 2 korda kuu ja maksab aastas, s. o. 24 nrt. postiga 2 rbl., postita 1 rbl. 60 kop., pooles aastas poole wähem. Ühtik nr. 10 kop.

Toimetus ja talitus on Tallinas, Arewjemi uul. nr. 10.

Kirjalik tellimise aadress: „Meie Matsi“ toimetus Tallinnas. Wene teeli: Журнал „Меие Матеь,“ Ревель.

Tellimisi wõtawad wastu kõit auusad raamatukauplused ja ajalehtede tellimiste wastuwõtjad

Parmianster

Trükitud M. Antie trükitfoias Tallinnas.

EEJTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR